

Vypořádání investic a výlučný majetek jednoho z manželů

Mgr. Michaela Sigmundová, Ph.D.

Manželé byli oddáni přibližně rok, když začali společnými silami rekonstruovat dům. Nacházel se v žalostném stavu a realizovaly se proto rozsáhlé rekonstrukční práce. Na část z nich manželka dostala peníze od rodičů v hotovosti a použila je na nákup nových oken, parapetů, krbu a dalších stavebních prací. Manžel dům zakoupil již před sňatkem. Všechny doklady v rámci provádění rekonstrukce byly tedy vedené na jeho jméno. Po dvaceti letech se manželé rozvedli a začali řešit vypořádání majetku. A nastala situace, kdy se nemohli dohodnout, jak se vypořádají.

Potíž byla v tom, že manžel ženě po rozvodu odmítl zpřístupnit jakoukoli stavební dokumentaci k domu a ona neměla všechny podklady k dispozici. Požadovala peníze od rodičů vrátit, protože neměla kde bydlet, jenomže zjistila, že to není tak jednoduché, když druhá strana neposkytuje potřebnou součinnost. Naštěstí měla schovanou videokazetu, starou přes dvacet let, kde byl videozáznam znázorňující stav domu po sňatku a před zahájením většiny stavebních prací. Jak se později ukázalo, byl to klíčový důkaz v soudním řízení. Bývalý manžel totiž tvrdil, že dům byl skoro hotový ještě před uzavřením manželství.

Když spolu začnou mít lidé vztah, většinou je nenapadne vyřešit svoje majetkoprávní vztahy písemnou dohodou do budoucna. Někteří sice uzavírají předmanželské smlouvy, nicméně stále jde spíše o neromantickou záležitost, která se v období zamilovanosti jaksi nehodí k projednání¹⁾. Nicméně jakákoli písemná dohoda o tom, zda a jak budou sezdaní manželé nebo nesezdaní partneři společně budovat svoje bydlení, je pro život velmi podstatná²⁾. Většinou však na to přijdou až v okamžiku, kdy se jim vztah rozpadá, a přichází na řadu vypořádání majetku. I mezi manžely lze uzavírat smlouvy³⁾ ohledně jejich výlučných majetků – viz rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1172/2022⁴⁾.

Společné soužití se na konci může dramaticky změnit a do vznikajících konfliktů se mísí i širší příbuzní, stejně jako rodiče rozcházejících se osob. Jde pak o velmi napjaté soudní spory, kdy kromě samotných bývalých manželů nebo nesezdaných partnerů přichází k soudu v postavení svědků jejich společní přátelé, rodiče z obou stran nebo dokonce i dospělé děti. Konflikty nabírají na intenzitě, narušují vztahy ze široka a zejména případně dopadají na nezletilé děti, jsou časově náročné a finančně také, protože rozhodně nejsou vyřešené při prvním soudním jednání, a většinou vyžadují i znalecké zkoumání, což jsou dnes nemalé výdaje v řádu desítek tisíc korun.

Ano, určitě je lepší se domluvit a neobracet se na soud. Jenže pokud jsou vztahy v bývalé rodině tak hluboce narušené soudním řízením o péči o děti, rozvodovým řízením a silnými emocemi, jež se zrcadlí na obou stranách, je k dohodě velmi daleko. Odpor takových účastníků vůči sobě bývá tak vystupňovaný, že nejsou schopni si ani sednout ke společnému jednacímu stolu. A někdy nastanou i kuriózní situace, kdy jednoho z účastníků zastupuje u soudu někdo z příbuzných, nebo dokonce bývalá tchyně v postavení právního zástupce nebo obecného zmocněnce. Případně takové osoby v příbuzenském poměru vstupují do soudní síně jako veřejnost a snaží se zjistit o případu co nejvíce

Mgr. Michaela Sigmundová, Ph.D., advokátka a mediátorka

podrobností, aby mohly se svým podporovaným účastníkem soudního sporu do detailu věc doma následně projednávat a vymýšlet strategie vedení sporu.

Vzhledem k tomu, že se vztahy spíše rozpadají po delší době, bývá obtížné prokázat, jaké práce na výlučném majetku bývalého manžela nebo partnera proběhly, kdy se tak stalo, v jakém rozsahu, v čem konkrétně spočívaly, jaká byla jejich hodnota, kdo je provedl, kdo práce platil. A samozřejmě je to skoro nemožné prokázat bez dokumentace k rekonstrukci, kterou má obvykle stavebník, a tedy tradičně vlastník nemovitosti. V soudním řízení sice může být vyzván k jejímu předložení, nicméně velmi neochotně poskytuje součinnost nebo bude tvrdit, že po tolika letech již žádné doklady k nákupu stavebnin a rozsahu rekonstrukčních prací nemá. Bude pak na tom, kdo se domáhá svého nároku, aby v soudním řízení unesl důkazní břemeno a vše řádně doložil. Při rekonstrukci se však realizují i takové činnosti, kdy dochází k pozdějšímu zakrytí například elektroinstalace, výkopové práce apod. a je těžké určit, v jakém rozsahu a kdy byly prováděny. Ne vždy je povinností vést stavební deník, takže tyto zakrývané práce bude nutno spíše odhadnout co do rozsahu a finanční náročnosti.

Může nastat situace, kdy manžel vlastní nemovitost zakoupenou ještě před uzavřením sňatku. Po uzavření manželství pak do ní oba manželé investují finanční prostředky v rámci společného jmění manželů. Současně však nelze vyloučit stav, kdy jeden z těchto manželů vynaloží na výlučný majetek druhého manžela další finanční prostředky ryze ze svého výlučného majetku, například z darů od svých rodičů nebo úspor před sňatkem. Těchto nuancí si většina účastníků v praxi příliš nevšímá a neřeší je preventivně tak, že by uzavřeli společnou písemnou dohodu o provádění investic do výlučného majetku jednoho z manželů. Z tohoto stavu pak může těžit ten, kdo takovou nemovitost vlastní a měl by se vypořádat.

Příklad z praxe – peněžitý dar rodičů na stavební investice

Ukažme si to na tomto příkladu. Rozvedený manžel bude tvrdit, že rekonstrukce domu ve výlučném vlastnictví manželky spočívala ve výměně oken v celém domě, jakož i zhotovení podlah, a byla hrazená z výlučných prostředků rozvedeného manžela. Ve zbývajících částech dalších prací, spočívajících ve zhotovení omítek, krbu, střechy, komína, plotu, chodníků na zahradě, rozvodů vody, elektřiny a plynu, se jednalo o prostředky vynaložené ze společného jmění manželů na výlučný majetek bývalé manželky.

Jestliže je podaná žaloba o vypořádání společného jmění manželů⁵⁾, nelze v ní současně řešit vypořádání investic z výlučného majetku jednoho rozvedeného manžela do výlučného majetku druhého manžela. Dobré je, pokud strana žalovaná nerozporuje poskytnutí finančních prostředků ze strany rodičů žalobce do výlučného majetku strany žalované. Argumentace však může spočívat v tom, že se jednalo o finanční prostředky poskytnuté rodiči oběma manželům formou společného daru. Poté je tedy k prokázání takového tvrzení nutné vyslechnout rodiče bývalého manžela, kteří poskytli dar, aby bylo postaveno najisto, kdo byl obdarovaný. Na takové dary nebývají uzavírány písemné smlouvy a mnohdy ani nedojde k poskytnutí daru převodem na bankovní účet, nýbrž k předání v hotovosti a často bez účasti dalších svědků. Jenže i svědectví dárců bývají zpochybněná, pokud k poskytnutí daru nedošlo převodem na účet obdarovaného manžela. A i poté není vyhráno, neboť druhá strana bude trvat na tom, že šlo o dar za trvání manželství, a tedy byl myšlen i pro druhého manžela. V reálném životě dárci příliš nerozlišují,

komu adresují dar. Jeho poskytnutí mohou doprovodit i slovy „tady od nás máte peníze na dům, abyste ho konečně dokončili“, což pak může využít při rozchodu ten, jenž by měl takové peníze vrátit zpět jako bezdůvodné obohacení. Řešením je poskytnutí finančních prostředků bezhotovostní platbou s poznámkou „dar synovi nebo pro „pro Petru“ a následně uzavřít písemnou dohodu s manželem nebo partnerem stavebníkem o tom, že budou poskytnuté peníze použity na stavební práce v jeho domě. Ovšem pozor, i zde může být takové poskytnutí finančních prostředků vnímáno jako dar bez povinnosti jej při ukončení vztahu vypořádat.

Výhrou pak bývá existence videozáznamů z dob před zahájením rekonstrukce nemovitosti a po jejím provedení, za předpokladu, že zde bude autenticky uvedeno datum a čas realizace videozáznamu. Případně je vhodné, aby součástí videozáznamu byly i osoby, které se na rekonstrukci podílejí a vysloví s pořízením takového záznamu přímo svůj souhlas. Samotné fotografie nemusí dostačovat, zvláště pokud jsou pořízené zařízením, jež neumožní dataci snímků. V soudním řízení se účastník může bránit provedení takového důkazu tvrzením, že videozáznam tohoto druhu není přípustný. Z hlediska soudní praxe jsou však tyto důkazy způsobilé prokázat tvrzení žalující strany, nejedná se o utajované informace, které by nebylo možné v řízení provést. Navíc pokud se soudního jednání ani neúčastní veřejnost a účastníci jsou bývalými manželi, nemůže provedení těchto důkazů narušit osobnostní práva žalovaného.

Jestliže se podaří prokázat poskytnutí finančních prostředků ze strany rodičů manžela nebo partnera, jako další zásadní krok následuje dokazování, že tyto dary byly investovány do nemovitosti ve vlastnictví druhého manžela či partnera. A to je velmi obtížné, ne-li nemožné. Představme si, že darované finanční prostředky v hotovosti užije k placení stavebních prací obdarovaný manžel nebo partner a nakoupí za ně okna, parapety, kachličky a další součásti domu. Daňový doklad však bude vystaven většinou na toho, kdo je stavebník, a i kdyby byl vystaven na jméno druhého manžela či partnera, nebude možné prokázat, z jakých finančních zdrojů bylo zboží zapláceno. Na bankovkách jmenovky nejsou. Bylo to z daru, nebo z vydělaných finančních prostředků spadajících do společného jmění manželů? Nabízí se zde uzavření písemné dohody o poskytnutí finančních prostředků na stavbu nemovitosti s povinností je vrátit na výzvu nebo při ukončení vztahu. U sezdáných manželů by promlčecí lhůta neběžela ohledně nároku na vydání, ale u nesezdáných partnerů ano, pokud by k jakékoli písemné domluvě nedošlo, a otázkou promlčení by se nikdo nezabýval. Mohlo by se později namítat, že námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy. Nicméně je lepší v zájmu právní jistoty všechno řádně předem ošetřit.

Žaloba o vypořádání společného jmění manželů

Může se stát, že rozvedení manželé podají žalobu o vypořádání společného jmění manželů a v rámci jejího obsahu budou **žádat k vypořádání i finanční prostředky** ze svého výlučného majetku. Tento **nárok je však nutno uplatnit zvláštní žalobou o vydání bezdůvodného obohacení** a zejména myslet na to, že před jejím podáním je třeba zaslat předžalobní výzvu. To nemusí být reálné pod tlakem plynutí času a hrozbě promlčení nároku.

Účastník sporu v postavení strany žalované je pak soudem poučen dle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. s tím, že je na něm, aby tvrdil a prokazoval to, že na rekonstrukci domu

nebyly použity prostředky ze společného jmění manželů. V rámci předvídatelnosti soudního rozhodnutí soud stranám může stručně sdělit svůj předběžný právní názor na věc k jednotlivým položkám žalobního návrhu například v tom směru, že je nutné ocenit hodnotu movitých věcí ke dni rozhodnutí soudu. A pokud tak neučiní strany v soudem určené lhůtě, nechá soud ohledně těchto položek zpracovat znalecký posudek, na jehož vypracování vybere odpovídající zálohu na zpracování důkazu. Zálohu soud žádá od toho účastníka, jemuž mají být movité věci při vypořádání společného jmění manželů přikázány do vlastnictví.

Jestliže se řeší investice ze společného jmění manželů do nemovité věci nacházející se ve výlučném vlastnictví manžela, pak existenci těchto investic lze prokázat fotografiemi, videozáznamem, účastnickými výslechy a výslechy svědků. Ale nejprve se prokazují investice a poté dochází k jejich ocenění.

Podle § 742 odst. 2 OZ hodnota toho, co ze společného majetku bylo vynaloženo na výhradní majetek manžela, stejně jako hodnota toho, co z výhradního majetku manžela bylo vynaloženo na společný majetek, se při vypořádání společného jmění započítává zvýšená nebo snížená podle toho, jak se ode dne vynaložení majetku do dne, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, zvýšila nebo snížila hodnota té součásti majetku, na niž byl náklad vynaložen.

Ve sporech tohoto druhu jsou účastníci poučeni ve smyslu ust. 118b odst. 1 o. s. ř., že mohou uvést rozhodné skutečnosti o věci samé a označit důkazy k jejich prokázání jen do skončení daného ústního jednání s tím, že jsou dále poučeni o tom, že k později uvedeným skutečnostem a označeným důkazům smí soud přihlídnout, jen jde-li o skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků, které nastaly po přípravném jednání, nebo které účastník nemohl bez své viny včas uvést, jakož i ke skutečnostem nebo důkazům, které účastníci uvedli poté, co byl některý z nich vyzván k doplnění rozhodujících skutečností.

Strana žalující musí uvést do žaloby o vypořádání společného jmění manželů, kdy bylo ze společného majetku investováno do výlučného majetku manžela, jednotlivé součásti rekonstrukce nemovitosti, a tyto položkově ocenit včetně uvedení doby, kdy takové práce proběhly. Je to obtížné, protože se stěží vybaví, kdy takové práce byly realizovány a za jakou cenu. Jakmile je projednáno u soudu, které položky byly v rámci rekonstrukce provedené, jakou měly hodnotu, soud zjišťuje, zda je v rámci těchto tvrzení mezi účastníky shoda. Pokud ke shodě nedojde, určí se cena jednotlivých investic znaleckým posudkem podle ceníků platných v době, kdy byly investice vynaloženy. Povinnost tvrzení a důkazní břemeno tíží účastníka, který tvrdí, že takové investice byly učiněny co do jejich druhu a výše – viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2021, sp. zn. 22 Cdo 1541/2021⁶⁾.

Při vypořádání zaniklého SJM platí, že nedohodnou-li se manželé nebo bývalí manželé jinak, nebo neuplatní-li se ustanovení § 741 OZ⁷⁾ v rámci vypořádání společného jmění manželů zákonnou domněnkou, každý z manželů nahradí to, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho výhradní majetek. Každý z manželů má právo žádat, aby mu bylo nahrazeno, co ze svého výhradního majetku vynaložil na společný majetek – viz § 742 odst. 1 písm. b) a c) OZ. Pojem vynaložení znamená, že má jít o nahrazení hodnoty, tj. vnosu na věc, a nejde o náhradu toho, o čem se zvýšila hodnota věci.

Na tomto místě lze uvést rozhodnutí Nejvyššího soudu dle rozsudku ze dne 23. 9. 2003, sp. zn. 22 Cdo 820/2003: „*Má-li vnos z odděleného majetku podobu finančního*

plnění (např. je-li částečně použito úspor jednoho z manželů na koupi věci, která patří do bezpodílového spoluvlastnictví manželů), dochází k němu již v okamžiku koupě věci a při stanovení náhrady ve smyslu § 150 věty druhé zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník („obč. zák.“), se vychází z výše takto vynaložené finanční částky.“ Výše vnosu se tedy určuje tak, že se zjistí výše vynaložených prostředků v době vynaložení vnosu. Výše učiněných investic se pak zjišťuje formou souhlasného prohlášení účastníků, z výslechů účastníků a svědeckých výpovědí, dokladů o zaplacení, výpisů z bankovních účtů a dalších možných důkazů.

Nejvyšší soud se v několika svých rozhodnutích zabýval situací ohledně investic vynaložených ze společného jmění manželů na výlučný majetek jednoho z účastníků při rekonstrukci domu. V rámci dokazování je nutno prokázat, kdo prováděl práce na rekonstrukci domu a zda úplatně nebo svépomocí, jaké byly ceny použitého materiálu na rekonstrukci v té době, kolik druhů materiálu bylo použito a z jakých finančních zdrojů byly takové práce hrazené. Žalující strana musí tvrdit a prokázat, že ve společném jmění manželů bylo tolik finančních prostředků, že pokryly realizaci rekonstrukce.⁸⁾

Rozhodnutí Nejvyššího soudu

Níže jsou k dispozici rozhodnutí Nejvyššího soudu, která se vztahují k této problematice:

V rozsudku ze dne 17. 5. 2005, sp. zn. **22 Cdo 1821/2004** Nejvyšší soud konstatoval: „Nemožnost zjistit přesnou nebo aspoň přibližnou výši tzv. vnosu žalovaného do bezpodílového spoluvlastnictví účastníků nemůže vést k tomu, že by se mu ze strany bezpodílového spoluvlastnictví účastníků nemělo dostat žádné náhrady ve smyslu věty druhé § 150 obč. zák., a že tato skutečnost bude zohledněna jen stanovením nerovných podílů účastníků na jejich bezpodílovém spoluvlastnictví. Pakliže soud na základě dokladů předložených žalovaným nemohl zcela přesně zjistit, a tak zohlednit, co konkrétně z oddělených prostředků z doby před manželstvím žalovaný vnesl do manželství, bylo namísto výši takové částky, jež by měla být žalovanému uhrazena ze společného, stanovit volnou úvahou ve smyslu § 136 o. s. ř.“ To obdobně platí i pro nárok podle § 742 odst. 1 písm. b) OZ.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2016, sp. zn. **22 Cdo 3611/2016** uvádí: „... že investicí (vnosem) ze společného jmění manželů na výlučný majetek jednoho z manželů se rozumí mimo jiné finanční prostředky, o které se společné jmění manželů skutečně snížilo“. Zjišťuje se pak reálná hodnota vynaložených investic ze společného jmění manželů a ne hodnota stavebních prací.

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. **22 Cdo 1172/2022** ze dne 27. 9. 2022: „Hodnota toho, co ze společného majetku bylo vynaloženo na výhradní majetek manžela, se při vypořádání společného jmění započítává zvýšená podle toho, jak se ode dne vynaložení majetku do dne, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, zvýšila hodnota té součásti majetku, na niž byl náklad vynaložen (tzv. valorizace), jen pokud se tak účastníci dohodli. Jestliže by v konkrétní věci bylo nezohlednění valorizace vnosu v důsledku zvýšení hodnoty věci, na kterou byl vynaložen a ke které došlo až později, po vynaložení vnosu v rozporu s dobrými mravy anebo vedlo ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obvyčejné lidské citění (§ 2 odst. 3 o. z.), bylo by třeba k těmto okolnostem přihlídnout v rámci stanovení výše podílů na společném majetku (tzv. disparita podílů), aniž by bylo

(zejména v případě rozsáhlejších rekonstrukcí staveb) nutné zjišťovat přesnou výši takového zhodnocení.“

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. **22 Cdo 2020/2018** ze dne 27. 3. 2019: „V poměrech občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. se prosadil postup, podle kterého se vnos nahradí z majetku náležejícího do SJM, a to ve výši, která odpovídá poměru velikosti podílu, kterého se účastníku dostává – základem pro vypořádání vnosu byla tedy hodnota majetku, nikoli hodnota celého SJM. Postup byl takový, že soud nejprve odečetl hodnotu vnosů od hodnoty majetku náležejícího do SJM a takto získanou částku vzal za základ pro vypořádání společného majetku; až po rozdělení společného majetku pak zohlednil společné dluhy [tak již v rozsudku ze dne 28. 11. 1969, sp. zn. 8 Cz 36/69 (uveřejněném pod č. 57/1970 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek – Rc 57/1970), nebo v rozsudku ze dne 29. 4. 2015, sp. zn. 22 Cdo 3779/2014. V souladu s touto ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu je výpočet vypořádacího podílu, použitelný v zásadě i v poměrech občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.“

Rozsudek sp. zn. **22 Cdo 1541/2021** ze dne 26. 10. 2021: „Judikatura v zájmu spravedlivého vypořádání vztahů mezi účastníky a při vědomí obtížnosti dokázat vynaložené investice a jejich výši doklady připouští, aby v případě, že je prokázáno, že investice byly skutečně vynaloženy, a je v zásadě zřejmé, na co byly vynaloženy, připouští tam, kde je to vzhledem k individuálním okolnostem věci namíste, aby rozsah a výše investic vynaložených na rekonstrukci domu ve výlučném vlastnictví jednoho z účastníků byla za podmínky § 136 o. s. ř. stanovena úvahou soudu; tím spíše je třeba připustit její stanovení znaleckým posudkem, ve kterém znalec popíše jednotlivé práce a určí celkové náklady, které bylo v rozhodné době třeba na takovou rekonstrukci vynaložit (nikoliv tedy zhodnocení věci či hodnotu rekonstrukce). Není žádný důvod vyloučit pro tyto případy to, co se uvádí v § 125 o. s. ř. Znalec přihlédně k dokladům, které jsou k dispozici a ke skutečnostem, které vyšly najevo, jejich posouzení je však již věcí jeho odborných znalostí (§ 127 odst. 1 o. s. ř.).“

A ještě jednou z rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. **22 Cdo 1172/2022** ze dne 27. 9. 2022: „V řízení o vypořádání SJM nelze vždy trvat na podrobném a zcela exaktním vyúčtování všech dílčích investic, vynaložených v rámci základního vnosu (např. jednotlivé dílčí práce při rekonstrukci domu); proto Nejvyšší soud např. při vypořádání nákladů vynaložených na podnik ve výlučném vlastnictví jednoho z manželů opakovaně uvedl, že je tu často značná obtížnost vyčíslení toho, co by měl podnikající manžel nahradit ve prospěch společného jmění. Ze sporu o vypořádání společného jmění nelze činit vyúčtovací spor, v němž by se dohledávaly jednotlivé výnosy a výdaje s jejich účelovým určením zpravidla bez možnosti dospět ke spolehlivým závěrům. Je tak značně obtížné přesné vyčíslení nákladů na rekonstrukci domu ve výlučném vlastnictví jednoho z manželů (resp. v jeho podílovém spoluvlastnictví), zejména pokud probíhala v době, kdy manželství bylo funkční a manželé neměli důvod uchovávat všechny doklady, a dokumentovat provedené práce a vyplacené částky a nepočítali s tím, že tyto otázky budou v budoucnosti předmětem dokazování. Z toho vychází i soudní praxe.“

Podle § 120 odst. 1 o. s. ř. leží důkazní břemeno na tom účastníku řízení, který z tvrzení existence vnosu vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky. Jak ale důkazy předkládat, když je účastník nemá k dispozici, a protistrana nechce vydat stavební deník, doklady o nákupu stavebního materiálu, o provedení rekonstrukce, výpisy ze svého bankovního

úctu nebo deníky popisující postup rekonstrukce včetně výdajů na ni vynaložených? Podle judikatury, pokud žalobce sdělí základní „kamery“ skutkového stavu, pak je strana žalovaná povinna vysvětlit danou situaci. Nesplnění této povinnosti může mít za následek hodnocení důkazu v neprospěch strany, která vysvětlovací povinnost nesplnila, viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2011, sp. zn. **22 Cdo 883/2010**. Pokud v soudním řízení existuje podrobně vedený záznam ohledně rekonstrukce nemovitosti, soud může vyzvat i třetí osobu ke splnění ediční povinnosti, tj. aby vydala záznamy, deníky obsahující potřebné informace, byť by měly i osobní charakter.

Na závěr

Spory o vydání bezdůvodného obohacení zahájené jedním z bývalých manželů po rozvodu manželství nebo partnerem po rozpadu vztahu jsou velmi náročné z hlediska vedení sporu, provádění dokazování nejen s ohledem na existenci vlastních finančních prostředků žalobce, ale zejména i ve vztahu k jejich poskytnutí do nemovité věci druhého manžela nebo partnera. Lze jediné doporučit, aby takové transfery finančních prostředků byly realizovány buď s velkou mírou obezřetnosti, anebo vůbec, protože je poté velké riziko, že je nebude možné zpět s úspěchem vymáhat. A v těchto sporech se hradí náhrada nákladů řízení, přičemž až z průběhu řízení lze často seznat, do jaké míry bude žalobce opravdu úspěšný, či nikoli s ohledem na procesní chování strany žalované. Mediací nelze vždy všechny konflikty vyřešit, i když zde se právě použití této metody vyjednávání velmi nabízí. Pokud však došlo k rozpadu vztahu účastníků za bouřlivých podmínek anebo míra vzájemného neporozumění a zášti dosahuje vysoké intenzity, pak i takové osobní nastavení účastníků vůči sobě hluboce ovlivní průběh soudního řízení nebo výsledek mediace, pokud se jí vůbec podaří zahájit.

Nejlepší a nejlevnější je prevence soudních sporů a konfliktů. Je třeba na to myslet už předtím, než se rozhodneme poskytovat jakékoli finanční prostředky do vylučného majetku manžela nebo partnera. Může se to jevit jako příliš rigidní přístup ke společnému soužití, nicméně nikdo z nás nemá garanci toho, jak dlouho vztahy vydrží a zejména, jakým způsobem se po jejich skončení budeme k sobě navzájem chovat. Zda s úctou a respektem v souladu s dobrými mravy, anebo nikoli.

Poznámky:

- ¹⁾ MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IV. § 655–§ 975*. Praha: Leges, 2016, s. 274–285.
- ²⁾ PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 821.
- ³⁾ MELZER, F., TÉGL, P. *K možnostem existence obligačních vztahů mezi oběma manžely jako subjekty majetkového společenství a jedním z nich*. *Právní rozhledy* č. 12/2015. Praha: C. H. Beck.
- ⁴⁾ *Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1172/2022 ze dne 27. 9. 2022: „Zvýšená hodnota věci, vyjádřitelná v penězích (cena), odráží zejména růst poptávky po takových věcech, nominální růst ceny též odráží inflaci či obecně zdražování, ke kterému dochází z různých, na účastnících nezávislých důvodů. Velmi často také zvýšení ceny věci nebude ani důsledkem investice ze společného majetku (použití společných prostředků na údržbu věci před mnoha lety, kde v důsledku běhu času došlo ke ztrátě hodnoty tohoto vnosu, ač cena věci samotné se zvýšila), tj. mezi investicí a zvýšením ceny věci nebude vztah příčiny a následku, případně se na zvýšení ceny věci budou podílet převážně další okolnosti objektivní povahy (obecný nárůst ceny nemovitostí, umístění nemovitosti v atraktivní lokalitě apod.). V praxi jde také často o to, že investice do věci nemívají jednorázovou uzavřenou povahu, ale do věci se tzv. investuje opakovaně*